

Сяр, Гърция

Слънцето се беше скрило преди часове, оставяйки лятната нощ да се спусне като тежка, непрогледна пелена над равнините и хълмовете, покриваща минало и настояще. Луната, сякаш нарочно, не се показваше, а звездите, макар и ярки в небесния свод, не успяваха да пробият мрака, който обгръщаше наследството от древността.

Тишината царуваше, нарушавана само от далечния крясък на нощна птица и тихото боботене на двигателя на Нисан Патрола, чиито фарове, закрити с капаци, хвърляха слаб сноп светлина едва на десетина метра напред. Колата спря рязко пред една от могилите в близост до Сяр. От нея слезоха трима мъже, движенията им бяха точни, отработени, без капка излишна суетня. Извадиха гео - радара - малко, но мощно устройство, което поставиха пред могилата с хирургична прецизност.

- Доближи антените до склона и включвай - разпореди се единият, явно водачът, на английски с лек акцент, който издаваше години, прекарани в чужбина. - Маяк, побързай. Нямаме цяла нощ.

- Полковник, така добре ли е? - отвърна Маяка, докато нагласяваше уреда, пръстите му танцуваха по копчетата с увереността на човек, свикнал да работи в сенките.

- Морски, премести Нисана метър - два напред, да освети по - добре. Нищо не виждам в тая тъмница - добави Маяка, без да вдига поглед.

Морския кимна мълчаливо и се качи обратно в колата. Двигателят остана включен - предпазна мярка, която можеше да им спечели ценни секунди, ако нещо се обърка. Датчици, скрити от двете страни на пътеките към могилата, стояха нащрек, готови да ги предупредят при най - малката заплаха. Ако чуеха сигнала, щяха да имат три минути да изчезнат в гората - маршрутът беше проучен, пътеките проверени. Нисанът щеше да ги отведе в безопасност сред дърветата.

- Полковник, това ли е могилата? - попита Морския,

докато гледаше как радарът бавно сканира земята.

- Кухо е вътре - отвърна Полковника, втренчен в екрана. - Дано е това, което търсим. Маяк, прибирай радара. Вадете инструментите. Имаме четири, максимум пет часа. Действаме.

Pic. "str12-1.png"

Започнаха с лопати, отхвърляйки горния слой пръст с бързи, но методични движения. Скоро се показаха камъни - стари, грубо изсечени, сякаш пазеха тайна, погребана от векове.

- Морски, давай шилото - нареди Полковника.

Той пое тежкия инструмент - подобен на къртач, но с необичаен връх, проектиран за безшумна работа. Когато го включи, се чу само приглушен тътен, а машината започна да вибрира в ръцете му. Това не беше обикновена техника - струваше хиляди евро и беше върхът на иманярската индустрия. Групата работеше от години, измъквайки артефакти, които им носеха богатство, но и риск. Гърция беше рай за търсачите на съкровища, но законите ѝ бяха безмилостни. За да оцеляват, трябваше да са бързи, тихи и невидими.

- Маяк, вземи шилото. Подай сондата - продължи Полковника, без да губи ритъм.

Той вкара тънък метален прът в пробитата дупка. Замръзна за миг, ослушвайки се в нощта. Двигателят на Нисана бръмчеше тихо, но внезапен птичи крясък го накара да потръпне. Не беше истински полковник - прякорът му идваше от миналото, от военни мисии, за които никой не говореше. Имената им бяха тайна дори помежду им. Фалшиви паспорти, евтини мотели, живот в сянка - това беше тяхната реалност.

Успокоен от тишината, Полковника натисна бутона на сондата. Чу се рязък пукот, последван от глух удар - скалата се напука и нещо се заби дълбоко в нея.

- Морски, подай контейнера.

Морския - някогашен морски механик, пропаднал заради слабостта си към водката - изпълни заповедта без дума. Миналото му беше пълно с истории, които Полковника добре познаваше. Докато беше трезвен, беше безценен. А трезвеността му пред могилите беше закон.

Контейнерът, подобен на пожарогасител, изпусна гъста пяна в дупката, запълвайки я до ръба. Полковникът вдигна ръка.

- Имате време за цигара.

Тримата запалиха мълчаливо, димът се извиваше в тъмнината. Думите бяха излишни - познаваха се прекалено добре. След три минути Маяка отвори малка метална кутия, където загасиха фасовете. Никакви следи - това беше тяхно правило.

Полковника закачи теглич за металната халка, стърчаща от камъка.

- Морски, дърпай.

Нисанът потегли назад с ръмжение, въжето се опъна, и с лек пукот камъните подадоха. Отвори се дупка, първата от няколкото, които щяха да бъдат необходими, за да надникнат в сърцето на могилата.

- Късметът е с нас този път, а, Полковник? - ухили се Маяк.

- Ще видим - отвърна той сухо. - Твой ред е. Грабвай шилото.

След три часа упорит труд - разбиване, дърпане, внимателно разместване на камъни - отворът стана достатъчно голям, за да пропусне човек. Полковника се приближи, включи фенерчето и освети вътрешността. Наведе се и пропълзя напред, когато внезапно остър писък разцепи тишината - датчиците!

Pic. "str12-2.png"

- Опа, имаме гости - каза Маяк, поглеждайки Полковника. - Идват от долния път. Три минути до завоя и ще ни видят. Четири до тук.

Морския скочи от колата, а Маяка започна да товари инструментите с бързина, която издаваше години опит. Полковника, наполовина влязъл в могилата, освети набързо кухнята. Очакваше тракийско злато, сребърни накити, нещо от легендите. Но това, което видя, беше различно - гроб от по - късно време, каменна ниша, нещо необичайно. Пред него лежеше предмет, покрит с ръжда. Нямаше време за размисъл. Грабна го, измъкна се назад, но в бързината се спъна и го изпусна. Нямаше как да го търси - секундите изтичаха.

- Тръгвай! - извика той, скочи в Нисана и затръшна вратата.

Морския натисна газта, колата подскочи по полския път, а след секунди гората ги погълна.

Полицейската кола спря до могилата с тихо скърцане на спирачки. Атанасулис, дежурният от Елеонас, слезе бавно, фенерът му освети разбутаните камъни. Някой беше звъннал на 112 - светлини сред могилите, подозрително за района. От Сяр го пратиха да провери.

Един поглед му стигна. Извади радиостанцията.

- Тук Атанасулис, Елеонас. Иманяри, два километра западно от „Свети Николас“. Избягали са. Чакам инструкции.

- Няма да се върнат тази нощ, но все пак стой там. Групата идва сутринта.

Той въздъхна. Два - три часа чакане в хладната част на нощта. Извади телефона си, поне имаше как да мине времето.

Тони Василиадис, заместник - директор на Историческия музей в Сяр, пристигна на сутринта с екипа си. Не му беше за първи път да разчиства след иманяри, но тази група беше различна - професионалисти, призраци без следи. Този път обаче бяха оставили нещо - ръждясал предмет, може би оръжие от Средновековието, изпуснат в бързината. Той го описа и прибра внимателно.

Огледа гроба през отвора. Не беше тракийска могила, а каменна ниша, вероятно част от рухнала църква или параклис, пазеща останките на воин. Кой беше той? Какво криеше този гроб, което бе привлякло тези ловци на съкровища?

Въпросите щяха да чакат. А предметът в колата му - може би ключът към нова история, лежеше мълчалив и предизвикателен.

Тони Василиадис отпи последната глътка от фрапето си и остави чашата на бюрото. Интернет клюките бяха забавни, но нищо не можеше да се сравни с вълнението, което носеше истинската история. Вратата се отвори с леко скърцане и в стаята влезе Нелис, експерт на музея по средните векове, стиснал лист хартия като свитък от миналото.

Pic. "str12-3.png"

- Шефе, ето доклада, включващ ДНК тестовете! - Нелис подаде листа на Тони с едва прикрито вълнение. - Този скелет... представи си великан от 15 век! Мъж на 60 - 65 години, висок 195 см, тежи между 110 и 115 кг - истинска планина от мускули за онова време. ДНК - то от бедрената му кост показва хаплогрупа I - M423 - типична за българите, почти не се среща при гърците, където властват E - V13. Явно е бил по - близо до славянските корени на Балканите, отколкото до нашите елински южняци. И слушай това - открихме редки генетични маркери, които подсказват, че ръстът и силата му идват от майка му. Представяш ли си я? Висока, едра българка, която е предала на сина си тези исполински черти!

Тони вдигна вежда, докато Нелис продължаваше, размахвайки ръце като разказвач на лагерен огън.

- Има още! Скелети като този, високи и яки са намирани на юг от Родопи и на изток до Черно море. Може би там е живяла цяла общност от гиганти! От снаряжението му

- парчета от колан и оръжие - разбираме, че е бил български войн. Убит е жестоко, отсекли са му главата. А около могилата? Камъни, червени тухли, мазилка, следи от бои, каквито са използвали за църковни стенописи. Сигурно е погребан в малка църква, което значи, че не е бил обикновен боец, а военачалник. Нарекохме го Ксенос - звучи добре, нали?

- Благодаря, Нелис - Тони взе листа и го заразглежда с любопитство. - Значи Ксенос е паднал от меч...

Нелис кимна и излезе, а Тони остана сам с мислите си. Погледът му се спря на редовете с данни, после се премести към прозореца. „Не е ключът към световните загадки - промърмори си той, - но щом е българин, трябва да кажа на Христо.“ Извади телефона си, набра номера и когато отсреща вдигнаха, заговори на английски с лек гръцки акцент:

- Христо, приятелю, защо не дойдеш на гости? Имаме нещо интересно - може дори работа да ти намерим, ако ти е скучно в София. Хайде, узото се изстудява... Не, не, знам, че го обичаш. Чакам те!

Тони и Христо се бяха запознали в Оксфорд - двама млади археолози с плам в очите и любов към споровете. Още първия ден Христо заяви, че „Тони“ е българско име, а Тони отвърна, че „Христо“ е чисто гръцко. Дебатът завърши в бара с бутилка уиски, след която решиха, че ирландците са най - добрите посредници в балканските драми. Оттогава бяха неразделни - приятели, които си помагаша и в работата, и в живота. Само Тони знаеше за почти магическата дарба на Христо.

Два дни по - късно на вратата се почука. Тони не вдигна очи от лаптопа си.

- Влез! - извика той.

- Каниш ме на гости, а узото го няма? - Христо влезе с широка усмивка и типичния си закачлив тон.

- Здравей, приятелю! Самолет или кола? - Тони се

изправи и тръгна да го посрещне.

- Е, нямаме ние вашите гръцки бюджети за полети - Христо разпери ръце и двамата се прегърнаха с топли потупвания по гърба.

- Бяло фрапе, нали? - попита Тони.

- Естествено. А ти черно, както винаги? - Христо надникна към чашата на бюрото.

- Добре, че те научих на истинска сутрешна напитка, вместо онова твоє „нес“...

- Признавам ти заслугите - засмя се Христо. - Сутрин фрапе, вечер узо - зиме, лете, програмата е ясна.

Тони поръча по телефона фрапе от близкото кафене и двамата се разприказваха - за времето, за дупките по пътищата. Когато фрапетото пристигна, Христо отпи и го погледна сериозно.

- Сега вече можем да говорим за работа.

- По това си приличаме българи и гърци, никаква работа преди кафето - Тони извади ДНК резултатите от чекмеджето и ги подаде. - Чети, това е нашият Ксенос.

Христо зачете превода на английски, а очите му се разширяваха с всяка дума.

- Грамаден войн! - възкликна той. - Само с ръста си е плашел враговете. А майка му... какви жени сме имали по нашите земи!

- Да, явно са се раждали великанки - засмя се Тони. - Аз предпочитам нежните, като моята Микаела. Половин българка, както знаеш.

- Как е тя?

- След като реши, че пътното строителство не е за нея, завърши екстериорен дизайн. Сега дворът ми е „Каресансуй“ - дзен градина с кленове и чакъл. Чувствам се като самурай от 15 век, чиято заплата отива за мъхове и азалии.

- Стига си мрънкал, нямаш други грижи - подкачи го Христо.

- Да се върнем на Ксенос - Тони стана сериозен. - Реших, че като е българин, ще те заинтригува. Докторантурата ти беше за елинско - тракийския синтез, нали? Този е

по - късен, но пак ни свързва. Искаш ли парче от костта му?

Христо замълча. Дарбата му, виденията от миналото, беше тайна, която споделяше само с Тони. С малко подготовка можеше да види истории, скрити в предмети, макар образите често да бяха мъгливи.

- Да - отвърна той. - И ако имате още нещо от находката, донесете го.

- Иманярите са изпуснали кама в бързината - каза Тони. - Ще ти я донесат заедно с костта. Аз излизам до общината, връщам се след половин час. Забавлявай се с магиите си.

Пред Христо на масата лежеше бяла ленена кърпа, а върху нея - кост от ръка и стара кама, почистена от ръждата на вековете. Той разтри краката и ръцете си, затвори очи и се отпусна в стола. Няколко минути дълбоко дишане го потопиха в тишина, докато съзнанието му се унесе в онова междинно състояние - нито сън, нито бодрост. Пръстите му докоснаха костта и светът избухна в образи.

Първо видя малка крепост, обградена от гъста гора и стада животни. Издигна се нагоре - в далечината проблесна море, а на север се очерта Бургаският залив. Образът избледня.

После крепост сред поля, море на изток, а на североизток - нос Калиакра и северното крайбрежие. Мъгла погълна сцената.

Третият образ показва равнина с планина на север и Халкидики на юг, някъде наблизо.

Pic. "str12-4.png"

Христо премести ръка към камата. Пред очите му пламнаха горящи кораби в езеро, свързано с морето чрез канал. Битка бушуваше на брега - кръв, викове, хаос. След това пак първата крепост, но сега имаше битка - ту в гората, ту около стените. Накрая камата се озова на пояс край Калиакра, но сякаш вече не жадуваше битки.

Той се върна в реалността, бавно отвори очи и зад-

раска бележки на листа пред себе си - крепости, заливи, кораби. Тони влезе тихо и му подаде ледена кола.

- Събуди се с това - каза с усмивка.

Христо отвори кенчето - съскането му сякаш отекна като шепот от миналото. Отпи и разтърси глава.

- Камата и Ксенос са свързани, но тя е по - стара от него - започна той. - Той, мисля, че е от Странджа. И двамата са участвали в битки там, после са се преместили на север, може би Добруджа. Камата е видяла повече бой, отколкото Ксенос към края си. Умират тук, където го намерихте. Трябва да проверя за владетел от Странджа, живял в Добруджа и убит около Сяр. А онази битка с корабите... езеро с канал до морето. Къде е това?

Тони се замисли.

- Костите са от началото на XV век. Ксенос е живял около 60 години, значи е роден около 1350 - та. Ако камата е от половин век преди смъртта му, това е първата половина на XIV век. Мисля, че си видял битката при Абдера, 1344 г. Севастократор Момчил подпалва корабите на Умур бег в езерото Буругьол - три от петнадесет горят, 250 души падат на брега.

- Да, сетих се - оживи се Христо. - После Момчил побеждава Кантакузин при Мосинопол, но през 1345 г. двамата му врагове го побеждават при Перитор и го убиват. Въпросът е как Момчил от 1344 - те е свързан с Ксенос, роден след смъртта му.

- Ето ти загадка за разплитане - усмихна се Тони. - Ако нямаш друга работа, захващай се. Ще помогна с каквото мога.

Христо се замисли и изстреля:

- А можеш ли да ми уредиш гмуркане в това езеро? Щом корабите са горели, на дъното има следи. Може да намерим връзка със Странджа и Добруджа.

- Буругьол е резерват, но ще ги убедя за научна експедиция - кимна Тони. - Сега се разходи из града. Довечера

те чакам у нас - Микаела ще направи истинска мусака¹ за вечеря и твоето любимо галактобуреко² за десерт. Узото е в хладилника. Не закъснявай!

Слънцето вече се спускаше зад хълмовете, когато таксито с Христо спря пред къщата на Тони. Миризмата на топъл галактобуреко го посрещна още на прага. Тони отвори вратата с бутилка узо в едната ръка и две чаши в другата.

- Хайде, ловецо на старини, влизай! - подвикна той. - Узото чака, а Микаела ще те гони с точилката, ако не опиташ мусаката веднага.

Христо се засмя и влезе, оглеждайки двора. Чакълът беше оформен в съвършени вълни, японските кленове хвърляха червени отблясъци в здрача, а каменен фенер стоеше като страж до пътеката.

- Микаела наистина е превърнала това място в дзен убежище - отбеляза той. - Само дето ти не приличаш на спокоен самурай.

- Спокоен съм, докато не ми донесат сметката за азалиите - отвърна Тони и наля узото. - Сядай, да прием за Ксенос и неговите великански гени.

Двамата се настаняха на верандата, а Микаела се появи с поднос гръцка салата, мусака, галактобуреко и две вилици. Чаровница с тъмни очи и усмивка, която можеше да стопи и най-сериозния археолог, тя поздрави Христо с леко кимване.

- Радвам се да те видя, Христо. Тони каза, че си дошъл заради някакъв български исполин. Яжте, преди да изстине. Аз излизам и ви оставям да си побъбрите по мъжки.

- Благодаря, Микаела - отвърна той и взе вилцата. - Ако всички българки са готвили като теб, разбирам защо Ксенос е бил толкова едър.

Тя се засмя и се върна вътре, оставяйки ги сами.

¹ Гръцката мусака е с патладжани, за разлика от българската, която е с картофи.

² Гръцки десерт с точени кори, крем с грис и цитруси.

Христо отчупи парче от муската и го поднесе към устата си, а Тони го изгледа с присвити очи.

- Ей, ние гърците сме ревниви. Не прекалявай с комплиментите към жена ми, че ще те пратя да спиш в градината с кленовете. Ще ти дам едно одеяло и ще те обявя за почетен дзен монах.

- Спокойно, приятелю - засмя се Христо. - Не съм дошъл да крада жени, а да разплитам тайни. Между другото, спомняш ли си как ме остави да спя в онази барака след купона в Оксфорд?

Тони избухна в смях, разливайки малко узо.

- Как да забравя? Трети курс, рожденият ден на доцент Хигинс. Ти реши, че можеш да изпиеш цяла бутилка джин, защото „българите сме издръжливи“. На сутринта те намерих да спиш в градинската барака, прегърнал лопата и да мърмориш нещо за тракийски съкровища.

- А ти ме снима и пусна снимката в групата на курса! - отвърна Христо, сочейки го с вилицата. - Добре, че не беше ерата на социалните мрежи, иначе щях да съм меме до края на живота си.

- Е, поне научихме, че можеш да спиш навсякъде - намигна Тони. - Полезно умение за археолог.

Двамата отпихаха от узото, а то топеше напрежение то на деня. Христо остави чашата и попита:

- Кажи сега, какво стана с тези иманяри? Откъде изобщо изкопаха Ксенос?

Тони се облегна назад, а погледът му стана по - сериозен.

- Типична история. Група професионалисти, със скъпа техника и лопати, ровили нощем в района североизточно от Сяр. Мислили са, че ще намерят златни монети или нещо такова - знаеш ги какви са, вечно търсят бърза печалба. Но този път са ударили на камък... буквално. Натъкнали се на могилата, започнали да копаят и изведнъж - скелетът. Дежурен полицаи бил анонимно информиран, отишъл, светнал с фаровете и ги подплашил. В бързината изтървали камата и избягали. Добре, че не са повредили повече,

защото тухлите и мазилката около него са ценни колкото костите.

- Иманяри с късмет - поклати глава Христо. - Ама какъв военачалник е бил този Ксенос, щом са го погребали в църква? И защо точно там?

- Това е въпросът - каза Тони и отпи от узото. - Може би е бил местен защитник, някой, когото са почитали. Или пък е паднал в битка, а хората му са искали да го почетат с църква. Червените тухли и боите подсказват, че мястото е било свято. Но ти си магьосникът с виденията - какво мислиш?

Христо се замисли, въртейки чашата в ръце.

- От това, което видях, Ксенос е бил в Странджа, после в Добруджа, и накрая тук. Камата му е по - стара, свързана с битки от времето на Момчил. Може да е наследил оръжието от някой предишен герой или да е служил на неговите наследници. Усещам, че има още нещо, но ми трябва време да го свържа.

- Време и още узо - засмя се Тони и вдигна чашата си. - За Ксенос и неговите тайни!

- За Ксенос! - отвърна Христо и чукна чашата си в неговата. - И за иманярите, дето без да искат ни дадоха работата.

Луната вече светеше над градината, хвърляйки сенки върху чакъла. Двамата продължиха да си говорят - за миналото, за настоящето и за това как един скелет може да събуди толкова много въпроси. А някъде там, в нощта, духът на Ксенос сякаш се усмихваше, доволен, че историята му оживява отново.

[ПОРЪЧАЙ РОМАНА](#)